

Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

[Redacted address block]

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden
Juridische Bestuurlijke en
Operationele Zaken

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Contactpersoon

[Redacted contact person name]

T [Redacted telephone number]
F [Redacted fax number]

Ons kenmerk
742761

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 6 juni 2016
Onderwerp uw Wob-verzoek

In uw brief van 21 januari 2016 heeft u met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) om een afschrift verzocht van diverse stukken betreffende het archiefonderzoek naar beëindiging van de treinkaping bij De Punt in 1977. Op 19 november 2014 is het verslag van de ambtelijke werkgroep die dit archiefonderzoek heeft uitgevoerd, openbaar geworden.

De ontvangst van uw verzoek is schriftelijk bevestigd bij brief van 26 januari 2016, kenmerk 727978. Bij deze brief is tevens de beslistermijn met vier weken verdaagd. Bij mail van 17 februari 2016 heeft u uw verzoek nader gespecificeerd.

Bij brief van 6 april 2016, kenmerk 749741, heb ik de heer Van Agt in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze te geven met betrekking tot mijn voornemen om zijn brieven van 28 april 2014 en 25 augustus 2014 gedeeltelijk openbaar te maken. Op 20 april 2016 heb ik de zienswijze van de heer Van Agt ontvangen. De heer Van Agt heeft aangegeven geen bezwaar te hebben tegen gedeeltelijke openbaarmaking van zijn brieven. Deze zienswijze heb ik bij dit besluit betrokken.

U heeft bij diverse gelegenheden ingestemd met verder uitstel van de beslissing laatstelijk tot uiterlijk 6 juni 2016.

Uw verzoek

U vraagt u om openbaarmaking van, subsidiair inzage in alle correspondentie gevoerd van en met toenmalige betrokkenen in het kader van het archiefonderzoek naar beëindiging van de treinkaping bij De Punt 1977 uitgevoerd door de ambtelijke werkgroep die ingesteld is door de ministers van Veiligheid en Justitie en Defensie. Meer specifiek betreft uw verzoek:

- Correspondentie met 'personen die destijds aan de besluitvorming en/of de operatie ter beëindiging van de gijzelingen hebben deelgenomen' over de vraag of hun het bestaan van meer materiaal bekend is.
- Correspondentie met toenmalig minister Van Agt over zijn uitlatingen in een debat in de Tweede Kamer.

- Correspondentie met destijds betrokken stafofficieren, de compagniescommandant en de pelotonscommandant van de mariniers, alsmede degene die schoten heeft afgevoerd op kaapster Hansina Uktolseja – over de operatie in de trein en de daarbij gebruikte vuurwapens.

Wettelijk kader

Uw verzoek valt (gedeeltelijk) onder de reikwijdte van de Wob. Voor de relevante artikelen verwijs ik u naar de bijlage bij deze brief.

Besluit

Ik heb besloten deels aan uw verzoek tegemoet te komen. Voor de motivering verwijs ik naar het onderdeel **Overwegingen** van dit besluit.

Inventarisatie documenten

Correspondentie met 'personen die destijds aan de besluitvorming en/of de operatie ter beëindiging van de gijzelingen hebben deelgenomen' over de vraag of hun het bestaan van meer materiaal bekend is.		
1.	Brief van 11 april 2014 voorzitter werkgroep aan de heer Van Agt	Reeds gedeeltelijk openbaar bij besluit van 27 november 2015
2.	28 april 2014 antwoord de heer Van Agt aan voorzitter werkgroep	Gedeeltelijk openbaar
3.	Mail correspondentie Weduwe Van Baarsel	(Reeds) gedeeltelijk openbaar. Voor het overige geweigerd.
Correspondentie met destijds betrokken stafofficieren, de compagniescommandant en de pelotonscommandant van de mariniers, alsmede degene die schoten heeft afgevoerd op kaapster Hansina Uktolseja – over de operatie in de trein en de daarbij gebruikte vuurwapens.		
4.	Brief 1 augustus 2014 voorzitter werkgroep aan xxxx	Reeds gedeeltelijk openbaar bij besluit van 27 november 2015
5.	Brief 1 augustus 2014 voorzitter werkgroep aan xxxx	Idem
6.	Brief 1 augustus 2014 voorzitter werkgroep aan xxxx	Idem
7.	Brief 1 augustus 2014 voorzitter werkgroep aan xxxx	Idem
8.	Brief van 12 augustus 2014 antwoord xxxx aan voorzitter werkgroep	Openbaarmaking geweigerd
9.	Brief van 12 augustus 2014 antwoord xxxx aan voorzitter werkgroep	Openbaarmaking geweigerd
10.	Brief van 12 augustus 2014 antwoord xxxx aan voorzitter werkgroep	Openbaarmaking geweigerd
11.	Brief van 20 augustus 2014 voorzitter werkgroep aan xxxx	Reeds gedeeltelijk openbaar bij besluit van 27 november 2015
12.	Brief van 25 augustus 2014 antwoord xxxx aan voorzitter werkgroep	Openbaarmaking geweigerd
Correspondentie met toenmalig minister Van Agt over zijn uitspraken in een debat in de Tweede Kamer.		
13.	Brief van 1 augustus 2014 voorzitter	Reeds gedeeltelijk

Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving

Juridische Bestuurlijke en
Operationele Zaken

Datum
6 juni 2016

Ons kenmerk
742761

	werkgroep aan de heer Van Agt	openbaar bij besluit van 27 november 2015
14.	Brief van 25 augustus 2014 antwoord aan de heer Van Agt aan voorzitter werkgroep.	Gedeeltelijk openbaar

Overwegingen

De weergegeven feitelijke bevindingen in het verslag van het archiefonderzoek van de werkgroep berusten voor het overgrote deel op schriftelijke bronnen. In aanvulling daarop is gebruik gemaakt van een beperkte hoeveelheid van het uit de tijd van gijzelingsacties en kort daarna overgebleven beeld- en geluidsmateriaal. Er is dus niet voor gekozen het beeld van de feiten te reconstrueren door zoveel mogelijk betrokkenen rechtstreeks te horen over hun herinnering daaraan. Die keuze berust op de overweging dat de beperkingen van de menselijke waarneming meebrengen dat de waarde van getuigenverklaringen voor de waarheidsvinding in het algemeen relatief is. Die betekenis neemt in de loop van de tijd nog verder af, doordat waarnemingen van langer geleden in de werking van het geheugen worden bijgekleurd, aangevuld en veranderd door latere ervaring zonder dat betrokkene zich daarvan bewust is of in staat dat te corrigeren.

Overigens is bij de hierboven vermelde keuze altijd ruimte gehouden om, waar daartoe aanleiding zou blijken, toch over te gaan tot het bevragen van personen die aan het onderzoek zouden kunnen bijdragen. Voornaamste criterium om daartoe over te gaan was de vaststelling dat het beschikbare bronmateriaal een plausibele reconstructie van de feiten niet voldoende mogelijk zou maken of de behoefte te verifiëren of alle beschikbare bronmateriaal was benut.

Om te waarborgen dat de in het rapport neergelegde beschrijving van de feiten op enkele cruciale onderdelen berust op de optimale benutting van nog beschikbare bronnen is enkele, rechtstreeks bij de beëindiging van de gijzeling betrokken, personen gevraagd nadere gegevens te willen verschaffen. De vragen die daarbij zijn gesteld hadden betrekking op de volgende onderwerpen:

1. De beslissing om bij de beschieting van de trein ook gebruik te maken van 4 MAG-mitrailleurs
2. De gang van zaken bij de voorbereiding en de uitvoering van de taak van de aanvalsgroep die zich moest richten op de kop van de trein (noordzijde)
3. De gang van zaken bij de schoten die in de trein zijn afgevuurd op Hansina Francina Uktolseja
4. De grondslag waarop de minister van Justitie in het Kamerdebat van 23 juni 1977 uitspraken heeft gedaan over de gijzelnemers op wie in trein is geschoten, de schoten waardoor zij om het leven zijn gekomen en het ontbreken van uitspraken over de doodsoorzaak van de twee slachtoffers onder de gegijzelden.

Het laatstgenoemde punt is voorgelegd aan toenmalig minister van Justitie Van Agt. De punten 1 en 2 zijn voorgelegd aan de destijds betrokken stafofficieren, evenals aan de compagniescommandant en pelotonscommandant van de mariniers. Het derde punt is voorgelegd aan degene die mede de desbetreffende schoten heeft afgevuurd.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**

Juridische Bestuurlijke en
Operationele Zaken

Datum
6 juni 2016

Ons kenmerk
742761

Daarnaast is de weduwe van de overleden gegijzelde de heer Van Baarsel bevraagd op de inhoud van een uittreksel uit het autopsierapport over de omgekomen gegijzelde de heer Van Baarsel ter beantwoording van Kamervraag 12¹.

De geïnventariseerde documenten hebben betrekking op de correspondentie met deze personen. Deze correspondentie is beschreven in bijlage 2 van het verslag.

Documenten 1 ,2 ,13 en 14 (correspondentie met de heer Van Agt)

De brieven van 11 april 2014 (document 1) en 1 augustus 2014 (document 13) van de voorzitter van de ambtelijke werkgroep aan de heer van Agt zijn behoudens de daarin genoemde persoonsgegevens, reeds openbaar gemaakt bij besluit van 27 november 2015. Dit besluit is te vinden op <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/wob-verzoeken/2015/11/27/wob-besluit-inzake-verzoek-om-informatie-over-de-treinkaping-bij-de-punt>.

Zoals uit dit besluit blijkt, heb ik de persoonsgegevens op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob uit documenten 1 en 13 verwijderd. Ik ben van oordeel dat ten aanzien van de persoonsgegevens het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd, zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. In aanvulling op het besluit van 27 november 2015 heb ik de verwijdering van de namen van de heren Bos en Jetten, respectievelijk de voorzitter en de secretaris van de ambtelijke werkgroep ongedaan gemaakt, nu deze namen ook reeds bekend zijn uit het Verslag van de ambtelijke werkgroep. Ook de verwijdering van de naam van de heer van Agt in de adressering is ongedaan gemaakt.

Naar aanleiding van de zienswijze van de heer Van Agt ten aanzien van zijn brieven aan de ambtelijke werkgroep van 28 april 2014 (document 2) en 25 augustus 2014 (document 14) ben ik tot de conclusie gekomen dat deze documenten gedeeltelijk openbaar gemaakt kunnen worden.

De passages die ik in deze brieven weiger, betreffen enkel persoonsgegevens van de heer Van Agt zoals zijn adres, faxnummer en 'natte' handtekening en een inleidende passage in de brief van 25 augustus 2014 waarin de heer Van Agt persoonlijke omstandigheden noemt waardoor hij niet eerder in staat was op de brief van de ambtelijke werkgroep van 1 augustus 2014 te reageren. Ten aanzien van deze passages vind ik het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer zwaarder wegen dan het belang van openbaarheid. Deze passages weiger ik op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob.

Een kopie van deze documenten 1 ,2, 13 en 14 treft u bijgaand aan. De informatie die ik in deze documenten weiger, heb ik aangeduid met de letter A.

Documenten 4 tot en 12 (correspondentie oud-militairen)

De brieven van 1 augustus 2014 (documenten 4, 5, 6 en 7) en de brief van 20 augustus 2014 (document 11) van de voorzitter van de ambtelijke werkgroep aan

¹ Hoe is het mogelijk dat de weduwe van de omgekomen passagier Van Baarsel een uittreksel uit het autopsierapport kreeg waarin staat dat haar man door een door een kaper afgevuurde kogel om het leven gekomen zou zijn? Op basis van welke informatie is tot deze conclusie gekomen?

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**

Juridische Bestuurlijke en
Operationele Zaken

Datum
6 juni 2016

Ons kenmerk
742761

de betrokken oud-militairen zijn behoudens de daarin genoemde persoonsgegevens, reeds openbaar gemaakt bij besluit van 27 november 2015. Dit besluit is te vinden op <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/wob-verzoeken/2015/11/27/wob-besluit-inzake-verzoek-om-informatie-over-de-treinkaping-bij-de-punt>. Zoals uit dit besluit blijkt heb ik de persoonsgegevens op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob uit documenten 1 en 13 verwijderd. Ik ben van oordeel dat ten aanzien van de persoonsgegevens het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd, zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. In aanvulling op het besluit van 27 november 2015 heb ik de verwijdering van de namen van de heren Bos en Jetten, respectievelijk de voorzitter en de secretaris van de ambtelijke werkgroep ongedaan gemaakt, nu deze namen ook reeds bekend zijn uit het Verslag van de ambtelijke werkgroep. Ook de verwijdering van het algemene telefoon – en fax nummer is ongedaan gemaakt.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**

Juridische Bestuurlijke en
Operationele Zaken

Datum
6 juni 2016

Ons kenmerk
742761

Een kopie van de documenten 4, 5, 6, 7 en 11 treft u bijgaand aan. De informatie die ik in deze documenten weiger, heb ik aangeduid met de letter A.

Wat betreft de brieven van de oud-militairen aan de ambtelijke werkgroep (documenten 8, 9, 10 en 12) weiger ik om deze openbaar te maken om de volgende redenen.

Ik hecht eraan allereerst op te merken dat de beëindiging van de treinkaping bij De Punt onuitwisbare sporen heeft nagelaten bij de betrokken militairen die onder zeer moeilijke omstandigheden deze actie dienden uit te voeren. De gebeurtenissen waarover de oud-militairen schriftelijk in reactie op de vragen van de ambtelijke werkgroep verklaard hebben, waren zeer ingrijpend voor hen mede ook vanwege de vrees die nadien bestond voor repercussies vanuit de Molukse gemeenschap. Ondanks het feit dat het bijna 40 jaar geleden is, is deze kwestie nog steeds actueel. Deze kwestie heeft recent hernieuwde aandacht binnen de politiek en media gehad door het verschijnen van het rapport van Beckers en Ririmasse en het daaropvolgende archiefonderzoek van de ambtelijke werkgroep. Dat deze kwestie ook binnen de Molukse gemeenschap nog steeds leeft, blijkt onder meer uit het feit dat een aantal nabestaanden van de omgekomen gijzelnemers vorig jaar een civielrechtelijke procedure tegen de Staat heeft aangespannen. Het optreden van de militairen is daarmee onder een vergrootglas komen te liggen. Elke nieuwe confrontatie met deze gebeurtenissen is mede gelet daarop belastend voor hen.

Eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

Openbaarmaking van de brieven van deze oud-militairen zou een inbreuk maken op hun persoonlijke levenssfeer.

In de eerste plaats neem ik hierbij in aanmerking dat het begrip persoonlijke levenssfeer als bedoeld in artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob ruimer is dan persoonsgegevens als naam en adres. Ook bij andere informatie die herleidbaar is tot personen, is de persoonlijke levenssfeer in het geding.

Ik ben van oordeel dat de brieven van deze oud-militairen niet geanonimiseerd kunnen worden op een wijze dat hun persoonlijke levenssfeer gewaarborgd is.

Het gaat hier om een zeer beperkte groep van personen. De verklaringen die zij hebben afgelegd, zijn persoonlijk van aard en gekleurd door hun ervaringen en gevoelens. Bovendien blijkt hieruit welke positie en rol zij destijds bij de actie tot beëindiging van de treinkaping hadden. Over deze actie en de daarbij betrokken militairen is reeds veel bekend in openbare bronnen. Ook uit de geanonimiseerde versies van de brieven, als deze in samenhang met deze bronnen worden gezien, kan worden afgeleid van wie deze afkomstig zijn.

Een van de brieven van de oud-militairen is bovendien deels handgeschreven en aan de hand van het handschrift zou ook de identiteit van de brieveschrijver achterhaald kunnen worden.

Zie in dit verband de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) van 5 november 2008, nr. 200802166/1.

Weliswaar zal ten aanzien van (voormalige) ambtenaren die uit hoofde van hun (toenmalige) functie verklaringen afleggen en die betrekking hebben op het optreden van de overheid als zodanig, minder snel sprake zijn van een schending van hun persoonlijke levenssfeer. Echter in gevallen als de onderhavige waarin sprake kan zijn van grote persoonlijke gevolgen kan wel een beroep op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer worden gedaan. Ik wijs daartoe allereerst naar de uitspraken van de rechtbank Almelo van 5 december 2001, ECLI:NL:RBALM:2001:AD8325 en de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 19 januari 2011, nr. 201002565/1/H3. Voorts neem ik in overweging dat het, gelet op de aandacht die nog steeds voor dit onderwerp bestaat, aannemelijk is dat de betrokken oud-militairen bij openbaarmaking van de brieven daarop door derden zullen worden aangesproken en bevraagd. Zij worden daardoor ongewild opnieuw geconfronteerd met deze gebeurtenissen hetgeen belastend voor hen is. Bovendien wordt tegenwoordig de identiteit van militairen die door de Staat worden ingezet bij terrorismebestrijding en anti-terreuroperaties geheim gehouden vanwege een verhoogde en gerede kans op represailles. Omdat de sentimenten omtrent de actie bij De Punt tot op dag van vandaag nog leven en de samenleving beroeren, acht ik het van belang dat aan de militairen die destijds operationeel betrokken waren (dezelfde) bescherming toekomt om hun persoonlijke veiligheid te waarborgen.

Gelet op het bovenstaande weegt het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van de oud-militairen naar mijn oordeel zwaarder dan het belang van openbaarheid. Ik weiger dan ook de openbaarmaking van deze documenten op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob.

Onevenredige benadeling

Voorts zou openbaarmaking van de betreffende brieven de betrokken oud-militairen en de Staat onevenredig kunnen benadelen. De oud-militairen hebben vrijwillig aan het onderzoek van de ambtelijke werkgroep meegewerkt. Zij hebben ondanks de mededeling die de ambtelijke werkgroep in zijn brief over de Wob heeft gedaan nadrukkelijk om vertrouwelijkheid verzocht. Het gaat hier om een publicitair gevoelige kwestie.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**

Juridische Bestuurlijke en
Operationele Zaken

Datum
6 juni 2016

Ons kenmerk
742761

Gelet op de hiervoor geschetste gevolgen die openbaarmaking van deze brieven voor de betrokken oud-militairen zou kunnen hebben, ben ik allereerst van oordeel dat deze oud-militairen zelf door openbaarmaking onevenredig worden benadeeld. Bovendien bestaat het risico dat (oud-)militairen in de toekomst niet meer vrijwillig zullen meewerken aan publicitair gevoelig onderzoek dat voor de overheid van belang is uit vrees dat ook dan de door hen verzochte vertrouwelijkheid niet wordt gerespecteerd. De Staat zou daardoor eveneens onevenredig worden benadeeld.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**

Juridische Bestuurlijke en
Operationele Zaken

Datum
6 juni 2016

Ons kenmerk
742761

Het belang van het voorkomen van onevenredige benadeling van de betrokken oud-militairen en de Staat weegt naar mijn oordeel zwaarder dan het belang van openbaarheid. Hierbij neem ik ook in aanmerking dat recent een omvattend overzicht van de beëindiging van de treinkaping is gegeven in het verslag van de ambtelijke werkgroep en op deze wijze over deze bestuurlijke aangelegenheid een uitgebreid publiek debat heeft kunnen plaatsvinden en het openbaarheidsbelang daarmee voldoende is gediend. Ik weiger deze documenten dan ook op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob.

Persoonlijke beleidsopvattingen en daarmee nauw verweven feiten

Verder betreffen de antwoordbrieven van de oud-militairen documenten die zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad. Deze antwoordbrieven zijn opgesteld ten behoeve van de oordeelsvorming van de ambtelijke werkgroep in het kader van het archiefonderzoek. Ook documenten afkomstig van personen die niet tot de kring van de overheid behoren, zoals deze oud-militairen, kunnen volgens vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State worden aangemerkt als documenten die zijn opgemaakt ten behoeve van intern beraad.

Ingevolge artikel 11, eerste lid, van de Wob wordt uit documenten opgesteld ten behoeve van intern beraad geen informatie verstrekt over de daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen. Artikel 11 van de Wob beoogt te beschermen dat alle bij het interne beraad betrokken personen in alle vrijheid en in vertrouwelijkheid hun gedachten moeten kunnen uiten zonder vrees voor openbaarmaking.

De brieven bevatten de zienswijze en visie van de oud-militairen ten aanzien van de door de werkgroep bevraagde onderwerpen. Dit zijn persoonlijke beleidsopvattingen. Artikel 11, eerste lid, van de Wob verzet zich tegen openbaarmaking daarvan. De in deze brieven vervatte feitelijke informatie is dusdanig verweven met de persoonlijke beleidsopvattingen dat deze niet los daarvan kan worden gezien. Ook deze informatie weiger ik met een beroep op artikel 11, eerste lid, van de Wob.

Ik zie geen aanleiding om toepassing te geven aan artikel 11, tweede lid, van de Wob. Daartoe merk ik allereerst op dat artikel 11, tweede lid, van de Wob een bevoegdheid omvat en niet een verplichting van een bestuursorgaan. Uit vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State blijkt dat bestuursorganen bij de beslissing tot het al dan niet toepassing geven aan deze bevoegdheid beleidsvrijheid hebben.

Gelet op het feit dat effectieve anonimisering van de brieven van de oud-militairen, zoals hiervoor overwogen, niet mogelijk is en gelet op het belang dat dergelijke personen vrijelijk en in vertrouwelijkheid hun opvattingen moeten kunnen uiten, zie ik geen aanleiding om toepassing te geven aan artikel 11, tweede lid, van de Wob.

Conclusie

Op grond van al het voorgaande ben ik tot de conclusie gekomen dat de diverse weigeringsgronden zich verzetten tegen openbaarmaking van de antwoordbrieven van de oud-militairen. Omdat de tekst in de gevraagde documenten in het geheel valt onder de strekking van de genoemde weigeringsgronden, met uitzondering van de passages waarin de reeds openbare vragen of bevroagde onderwerpen worden herhaald of die zelfstandig genomen niet onder de bestuurlijke aangelegenheid vallen, zoals de aanhef, de datum etc., heb ik besloten deze brieven niet te verstrekken.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**

Juridische Bestuurlijke en
Operationele Zaken

Datum
6 juni 2016

Ons kenmerk
742761

Document 3 (correspondentie met de weduwe Van Baarsel)

De informatie in het door u opgevraagde document is voor een deel reeds openbaar en voor een ieder toegankelijk. Hierbij verwijs ik u naar het verslag van de ambtelijke werkgroep, in het bijzonder naar noot 421. In zoverre valt uw verzoek niet onder de reikwijdte van de Wob. Naast deze reeds openbare informatie bevat de mail (beperkte) informatie die openbaar gemaakt kan worden, zoals de aanhef.

Voor het overige weiger ik de openbaarmaking van de informatie in dit document op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob. Op grond van laatstgenoemde bepaling blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd. In het document 3 staan persoonsgegevens van deze weduwe. Ook gaat de weduwe in op medische gegevens over haar overleden man en haar gevoelens daarbij. Verder licht zij persoonlijke omstandigheden toe waarom zij niet in staat was eerder te reageren. Deze informatie raakt aan de persoonlijke levenssfeer en het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer acht ik zwaarder wegen dan het belang van openbaarheid.

Ik zal daarom deze informatie niet verstrekken. Een kopie van het gevraagde stuk (met de daarin de reeds openbare informatie) treft u bijgaand aan. De informatie die ik in dit document weiger, heb ik aangeduid met de letter A.

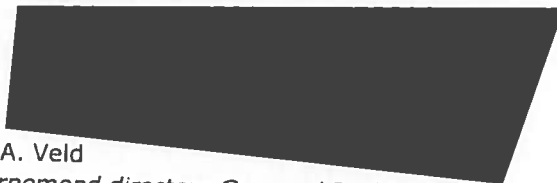
Gelet op het bovenstaande zie ik ook geen mogelijkheid om u inzage te geven in de onderliggende documenten.

Plaatsing op internet

Dit besluit wordt op www.rijksoverheid.nl geplaatst.

Een afschrift van dit besluit zend ik aan de heer Van Agt.

Hoogachtend,
De Minister van Veiligheid en Justitie,
namens deze,

P.W.A. Veld

Waarnemend directeur Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**

Juridische Bestuurlijke en
Operationele Zaken

Datum

6 juni 2016

Ons kenmerk

742761

Tegen dit besluit kunt u binnen zes weken na de dag waarop dit is bekend gemaakt een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet door de indiener zijn ondertekend en bevat ten minste zijn naam en adres, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden waarop het bezwaar rust. Dit bezwaarschrift moet worden gericht aan: de Minister van Veiligheid en Justitie, t.a.v. Directie Wetgeving en Juridische Zaken, Sector Juridische Zaken, Postbus 20301, 2500 EH Den Haag.

Ministerie van Veiligheid en Justitie

1

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Mr. A.A.M. Van Agt

A

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Contactpersoon
Chris Jetten
Beleidsadviseur

Datum 11 april 2014
Onderwerp Archiefonderzoek treinkaping De Punt

A

Ons kenmerk
504974

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Geachte heer Van Agt,

Onlangs heeft de Minister van Veiligheid en Justitie u geïnformeerd over het thans lopende archiefonderzoek naar de beëindiging van de treinkaping bij De Punt. In dit kader wend ik mij tot u met een voor het onderzoek belangrijke vraag. Bij de naspeuringen die de werkgroep heeft verricht in de archieven van dit ministerie, van Algemene Zaken en elders is tot heden niet gebleken dat van de beraadslaging en besluiten van de meest betrokken Ministers – door de Ministerraad gemachtigd tot handelen naar bevind van zaken – schriftelijk verslag is gelegd. Destijds betrokken ambtenaren van het ministerie van Algemene Zaken kunnen zich een dergelijke verslaglegging niet herinneren. Aangezien dit beraad onder uw voorzitterschap plaatsvond zou ik u willen vragen of u ons op dit nader kunt inlichten. Voor uw reactie zou ik u zeer erkentelijk zijn.

Hoogachtend,

A

Mr.dr. J.T.K. Bos
Voorzitter werkgroep archiefonderzoek
treinkaping De Punt

05/01/2014 08:24:014

2

Andreas van Agt

28 april 2014

080

Mr.dr. J.T.K. Bos
Voorzitter werkgroep archiefonderzoek
treinkaping De Punt
Ministerie van Veiligheid en Justitie
Directeur-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag

Betreft: Uw brief van 11 april 2014, kenmerk 504974
Over "Archiefonderzoek treinkaping De Punt"

Geachte heer Bos,

In de hectische weken, van 23 mei tot 11 juni 1977, hebben de vijf ministers, door de ministerraad gemachtigd te handelen naar bevind van zaken, heel vaak met elkaar beraadslaagd. Die beraadslagingen vonden niet plaats op hiertoe vooraf vastgestelde tijdstippen maar menigmaal in dadelijke reactie op binnenkomende informatie uit de trein, in het bijzonder informatie over het verloop van een gesprek of gesprekken die personen als de psychiater Dick Mulder per telefoon met de kapers hadden gevoerd. Lang niet altijd waren alle vijf ministers bij zo'n spoedberaad aanwezig. Ze moesten tussendoor hun eigen departement beredderen en konden ook daarom niet allemaal etmalen achtereen op het hoofdkwartier (departement van Justitie) present zijn. Bij die sessies van spoedberaad was soms wel een ambtenaar aanwezig, vaker evenwel niet.

Aan die interministeriële gesprekken lag nooit een agenda ten grondslag en bij mijn beste weten zijn er geen schriftelijke verslagen van gemaakt. Dat zou zelfs ondoenlijk zijn geweest.

Met vriendelijke groet,

A

A

Nederland

fax

A

-----Original Message-----

From: [redacted] A

Sent: Wednesday, August 27, 2014 08:01 PM W. Europe Standard Time

To: Jetten, C. - BD/DJOA/BJZ

Subject: Re: Vraag in verband met een archiefonderzoek

Goedemorgen hr.Jetten,

zoals beloofd hier mijn antwoord op uw vraag.

A

Ook had ik mijn zoon gevraagd nog eens goed te kijken of hij wellicht dit uittreksel heeft, maar dat was niet zo.

Ik hoop dat u iets aan mijn bijdrage heeft en wens u succes.

Hierbij mijn antwoord op vraag 12: *Hoe is het mogelijk dat de weduwe van de omgekomen passagier van Baarsel een uittreksel uit het autopsierapport kreeg waarin staat dat haar man door een kaper afgevuurde kogel om het leven gekomen zou zijn. Op basis van welke informatie is tot deze conclusie gekomen?*

Inderdaad heb ik kort na de actie een uittreksel van het autopsierapport gekregen.

A

Dit rapport kreeg ik òf van de twee heren van de rijksrecherche die mij na de crematie kwamen uitleggen wat er precies was gebeurd op het moment van de aanval op de trein en bevrijding van de passagiers òf het is me toegestuurd.

Helaas is dit rapport niet meer in mijn bezit dus kan ik het niet meer tonen maar dat een kaper hiervoor verantwoordelijk was is destijds wel degelijk als zekerheid gesteld.

A

Met vriendelijke groet [redacted] A

Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

A

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Contactpersoon
Chris Jetten
Beleidsadviseur

T 070 370 79 11
F 070 370 79 00

Ons kenmerk
547213

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 1 augustus 2014

Onderwerp Verzoek om een interview over de treinkaping bij De Punt

Geachte heer

A

In opdracht van de Ministers Opstelten en Hennis-Plasschaert doet een ambtelijke werkgroep sinds begin dit jaar onderzoek naar de treinkaping bij De Punt. Het betreft primair een archiefonderzoek, maar reeds vanaf het begin is onder ogen gezien dat de situatie zich kan voordoen dat de archieven op onderdelen onvoldoende duidelijkheid bieden en dat het nodig kan zijn om degenen die bij het beëindigen van de gijzelingen waren betrokkenen te interviewen. Inmiddels is duidelijk geworden dat deze situatie zich inderdaad op enkele onderdelen voordoet. Dit is de reden dat ik u benader met de vraag of u bereid zou zijn tot een dergelijk gesprek. Hierna licht ik op hoofdlijnen toe wat de werkgroep tot nu toe heeft gedaan en wat de witte vlekken zijn waarover u misschien inlichtingen kunt geven. Eerst zet ik echter enkele procedurele punten uiteen die mogelijk voor u van belang zijn.

De werkgroep die het onderzoek uitvoert beschikt niet over enige bijzondere bevoegdheid. U bent bijvoorbeeld niet verplicht om gehoor te geven aan dit verzoek om een gesprek. Er zal geen geluids- of beeldopname van het gesprek worden gemaakt. Wel zal de secretaris van de werkgroep een gespreksverslag maken. Voor de juistheid hiervan is alleen de werkgroep verantwoordelijk. Het verslag zal, evenals het onderzoeksrapport, alleen uw toenmalige functieomschrijving bevatten, niet uw naam. Uw naam kan dan ook niet door toedoen van de werkgroep of door uw deelname aan dit gesprek bekend worden. Het verslag zal onderdeel gaan uitmaken van het archief van de werkgroep en door geïnteresseerde partijen opgevraagd kunnen worden op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Mocht een dergelijk verzoek worden gedaan, en die kans is reëel gezien de grote publieke aandacht voor dit onderwerp, dan zal op dat moment door de Minister worden beoordeeld of er gronden zijn om dit geheel of gedeeltelijk te weigeren. Hoewel het oordeel zal afhangen van de inhoud van het verslag, is het niet waarschijnlijk dat er een grond zal zijn om verstrekking in zijn geheel te weigeren. Wel zullen identificerende gegevens onleesbaar worden gemaakt. Met het openbaar worden van het verslag bestaat voor een ieder die daar belang bij heeft de mogelijkheid dit voor zijn eigen doeleinden te gebruiken.

De werkgroep zal naar eigen inzicht, zonder verder overleg met u of anderen waarmee gesproken wordt, uit het gespreksverslag putten ten behoeve van het onderzoeksrapport. Dat rapport wordt uiterlijk op 1 december 2014 door de twee Ministers aan de Tweede Kamer gestuurd en wordt daarmee openbaar. De Ministers zijn voornemens om kort voor verzending aan de Tweede Kamer (dus in november 2014) voor iedereen die direct bij het beëindigen van de treinkaping betrokken was enkele voorpresentaties te laten houden, zodat zij de bevindingen van de werkgroep niet uit de media zal hoeven te vernemen. U en de andere militairen die het meest bij de actie betrokken waren zullen ook voor een dergelijke bijeenkomst worden uitgenodigd.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Datum
1 augustus 2014

Ons kenmerk
547213

Mocht u ingaan op deze uitnodiging tot een gesprek dan zal een delegatie van de werkgroep u ontvangen en allereerst een kort overzicht geven van wat de werkgroep in het afgelopen half jaar aan materiaal heeft gevonden en wat daaruit kan worden opgemaakt. Er zijn veel stukken gevonden die de formele organisatie van de bij de treinkaping betrokken diensten beschrijven: handboeken over hoe te handelen bij gijzelingen, de inrichting en werkwijze van het beleids- en crisiscentrum, logboeken van beide centra, stukken over de oprichting en inrichting van de BBE's, en diverse richtlijnen en instructies voor het (politie)optreden bij gijzelingen en terreuracties. Ook de diverse versies van de noodplannen die gedurende de gijzelingsacties waren gemaakt en het initiatiefplan dat uiteindelijk op 11 juni 1977 is uitgevoerd zijn in het bezit van de werkgroep. De werkgroep heeft diverse beeld- en geluidsopnames van de uitgevoerde actie kunnen achterhalen. Ook is er beeldmateriaal en zijn er rapportages van onderzoeken die na afloop van de actie zijn uitgevoerd, alsmede de processen-verbaal van de verhoren van de bevrijde gegijzelden.

Uit de aangetroffen stukken, die soms zeer gedetailleerd zijn, kan het verloop van de gijzelingsactie en de voorbereiding van de beëindiging daarvan vrij goed worden gereconstrueerd. Zo zijn de aanwijzingen bekend van de politiek verantwoordelijken aan de procureur-generaal (die het bevoegd gezag vormde) over hoe er moest worden ingegrepen als er in de trein executies zouden plaatsvinden, zoals eerder bij Wijster was gebeurd. De noodplannen die al vanaf het begin van de gijzelingen werden gemaakt en die diverse malen zijn aangepast zijn eveneens bekend. Ook kan uit de stukken vrij goed worden opgemaakt wanneer, waarom en bij wie en het inzicht ontstaat dat een gewelddadig ingrijpen onvermijdelijk wordt en de opdrachten die vervolgens worden gegeven om daartoe de benodigde voorbereidingen te treffen. Het plan dat wordt goedgekeurd door het beleidscentrum in Assen en het crisiscentrum in Den Haag is bekend.

Wat de werkgroep nog niet goed in beeld heeft, en dit is één van de witte vlekken waarover wij met u willen spreken, is wanneer en bij wie het inzicht ontstond dat de vuurkracht van de FAL-schutters onvoldoende was en dat het raadzaam was om enkele MAG-schutters toe te voegen. De werkgroep zou graag met u spreken over hoe de besluitvorming hierover is gelopen. Een andere witte vlek uit de planvormingsfase waarover de werkgroep graag met u zou spreken zijn de afspraken die volgens sommigen zijn gemaakt over de anonimiteit (of zelfs immuniteit) van de militairen die bij de actie betrokken waren. De werkgroep heeft in de archieven over dergelijke afspraken niets aangetroffen en ziet zich daarom gesteld voor de vraag of er wel bijzondere afspraken waren of dat er bijvoorbeeld slechts is gesproken over de afscherming van de identiteit en de strafrechtelijke positie die ambtenaren standaard genieten bij de uitoefening van hun beroep.

Over de wijze waarop de actie is uitgevoerd heeft de werkgroep zich aan de hand van het beeld- en geluidsmateriaal dat tijdens en na afloop van de actie is gemaakt, het technisch en forensisch onderzoek en de verklaringen van gegijzelden een vrij goed beeld kunnen vormen. Een vraag die de werkgroep nog niet kon beantwoorden is waarom enkele mariniers bij het te voet over het talud naderen van de trein het vuur hebben geopend op de zijkant/onderkant van de trein. In het op schrift gestelde aanvalsplan was alleen sprake van vuren door de onderkant van de deuren als op de treimbalkons een gijzelnemer zichtbaar zou zijn, niet van het naar binnen vuren in andere gevallen en op andere plaatsen. Mogelijk is dit vooraf mondeling besproken of is het besluit om naar binnen te vuren ter plekke genomen, al dan niet in reactie op eventueel vuur uit de trein. Ook hierover zou de werkgroep graag met u spreken.

Ik verneem graag of u al dan niet bereid bent tot een gesprek. Indien dit het geval is zouden wij zo mogelijk nog in de eerste helft van augustus een afspraak willen maken. Tot slot wijs ik u er voor de goede orde op dat ik brieven met een vergelijkbare inhoud als deze heb gestuurd aan de

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Datum
1 augustus 2014

Ons kenmerk
547213

A

A

Met vriendelijke groet,

Mr.dr. J.T.K. Bos
Voorzitter werkgroep De Punt

Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

A

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
AangelegenhedenTurfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj**Contactpersoon**
Chris Jetten
BeleidsadviseurT 070 370 79 11
F 070 370 79 00

Datum 1 augustus 2014

Onderwerp Verzoek om een interview over de treinkaping bij De Punt

Ons kenmerk
547220*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*Geachte A

In opdracht van de Ministers Opstelten en Hennis-Plasschaert doet een ambtelijke werkgroep sinds begin dit jaar onderzoek naar de treinkaping bij De Punt. Het betreft primair een archiefonderzoek, maar reeds vanaf het begin is onder ogen gezien dat de situatie zich kan voordoen dat de archieven op onderdelen onvoldoende duidelijkheid bieden en dat het nodig kan zijn om degenen die bij het beëindigen van de gijzelingen waren betrokkenen te interviewen. Inmiddels is duidelijk geworden dat deze situatie zich inderdaad op enkele onderdelen voordoet. Dit is de reden dat ik u benader met de vraag of u bereid zou zijn tot een dergelijk gesprek. Hierna licht ik op hoofdlijnen toe wat de werkgroep tot nu toe heeft gedaan en wat de witte vlekken zijn waarover u misschien inlichtingen kunt geven. Eerst zet ik echter enkele procedurele punten uiteen die mogelijk voor u van belang zijn.

De werkgroep die het onderzoek uitvoert beschikt niet over enige bijzondere bevoegdheid. U bent bijvoorbeeld niet verplicht om gehoor te geven aan dit verzoek om een gesprek. Er zal geen geluids- of beeldopname van het gesprek worden gemaakt. Wel zal de secretaris van de werkgroep een gespreksverslag maken. Voor de juistheid hiervan is alleen de werkgroep verantwoordelijk. Het verslag zal onderdeel gaan uitmaken van het archief van de werkgroep en door geïnteresseerde partijen opgevraagd kunnen worden op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Mocht een dergelijk verzoek worden gedaan, en die kans is reëel gezien de grote publieke aandacht voor dit onderwerp, dan zal op dat moment door de Minister worden beoordeeld of er gronden zijn om dit geheel of gedeeltelijk te weigeren. Hoewel het oordeel zal afhangen van de inhoud van het verslag, is het niet waarschijnlijk dat er een grond zal zijn om verstrekking in zijn geheel te weigeren. Met het openbaar worden van het verslag bestaat voor een ieder die daar belang bij heeft de mogelijkheid dit voor zijn eigen doeleinden te gebruiken.

De werkgroep zal naar eigen inzicht, zonder verder overleg met u of anderen waarmee gesproken wordt, uit het gespreksverslag putten ten behoeve van het onderzoeksrapport. Dat rapport wordt uiterlijk op 1 december 2014 door de twee Ministers aan de Tweede Kamer gestuurd en wordt daarmee openbaar. De Ministers zijn voornemens om kort voor verzending aan de Tweede Kamer (dus in

november 2014) voor iedereen die direct bij het beëindigen van de treinkaping betrokken was enkele voorpresentaties te laten houden, zodat zij de bevindingen van de werkgroep niet uit de media zal hoeven vernemen. U en de andere militairen die het meest bij de actie betrokken waren zullen ook voor een dergelijke bijeenkomst worden uitgenodigd.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Mocht u ingaan op deze uitnodiging tot een gesprek dan zal een delegatie van de werkgroep u ontvangen en allereerst een kort overzicht geven van wat de werkgroep in het afgelopen half jaar aan materiaal heeft gevonden en wat daaruit kan worden opgemaakt. Er zijn veel stukken gevonden die de formele organisatie van de bij de treinkaping betrokken diensten beschrijven: handboeken over hoe te handelen bij gijzelingen, de inrichting en werkwijze van het beleids- en crisiscentrum, logboeken van beide centra, stukken over de oprichting en inrichting van de BBE's, en diverse richtlijnen en instructies voor het (politie)optreden bij gijzelingen en terreuracties. Ook de diverse versies van de noodplannen die gedurende de gijzelingsacties waren gemaakt en het initiatiefplan dat uiteindelijk op 11 juni 1977 is uitgevoerd zijn in het bezit van de werkgroep. De werkgroep heeft diverse beeld- en geluidsopnames van de uitgevoerde actie kunnen achterhalen. Ook is er beeldmateriaal en zijn er rapportages van onderzoeken die na afloop van de actie zijn uitgevoerd, alsmede de processen-verbaal van de verhoren van de bevrijde gegijzelden.

Datum
1 augustus 2014

Ons kenmerk
547220

Uit de aangetroffen stukken, die soms zeer gedetailleerd zijn, kan het verloop van de gijzelingsactie en de voorbereiding van de beëindiging daarvan vrij goed worden gereconstrueerd. Zo zijn de aanwijzingen bekend van de politiek verantwoordelijken aan de procureur-generaal (die het bevoegd gezag vormde) over hoe er moest worden ingegrepen als er in de trein executies zouden plaatsvinden, zoals eerder bij Wijster was gebeurd. De noodplannen die al vanaf het begin van de gijzelingen werden gemaakt en die diverse malen zijn aangepast zijn eveneens bekend. Ook kan uit de stukken vrij goed worden opgemaakt wanneer, waarom en bij wie en het inzicht ontstaat dat een gewelddadig ingrijpen onvermijdelijk wordt en de opdrachten die vervolgens worden gegeven om daartoe de benodigde voorbereidingen te treffen. Het plan dat wordt goedgekeurd door het beleidscentrum in Assen en het crisiscentrum in Den Haag is bekend.

Wat de werkgroep nog niet goed in beeld heeft, en dit is één van de witte vlekken waarover wij met u willen spreken, is wanneer en bij wie het inzicht ontstond dat de vuurkracht van de FAL-schutters onvoldoende was en dat het raadzaam was om enkele MAG-schutters toe te voegen. De werkgroep zou graag met u spreken over hoe de besluitvorming hierover is gelopen. Een andere witte vlek uit de planvormingsfase waarover de werkgroep graag met u zou spreken zijn de afspraken die volgens sommigen zijn gemaakt over de anonimiteit (of zelfs immuniteit) van de militairen die bij de actie betrokken waren. De werkgroep heeft in de archieven over dergelijke afspraken niets aangetroffen en ziet zich daarom gesteld voor de vraag of er wel bijzondere afspraken waren of dat er bijvoorbeeld slechts is gesproken over de afscherming van de identiteit en de strafrechtelijke positie die ambtenaren standaard genieten bij de uitoefening van hun beroep.

Over de wijze waarop de actie is uitgevoerd heeft de werkgroep zich aan de hand van het beeld- en geluidsmateriaal dat tijdens en na afloop van de actie is gemaakt, het technisch en forensisch onderzoek en de verklaringen van gegijzelden een vrij goed beeld kunnen vormen. Een vraag die de werkgroep nog

niet kon beantwoorden is waarom enkele mariniers bij het te voet over het talud naderen van de trein het vuur hebben geopend op de zijkant/onderkant van de trein. In het op schrift gestelde aanvalsplan was alleen sprake van vuren door de onderkant van de deuren als op de treimbalkons een gijzelnemer zichtbaar zou zijn, niet van het naar binnen vuren in andere gevallen en op andere plaatsen. Mogelijk is dit vooraf mondeling besproken of is het besluit om naar binnen te vuren ter plekke genomen, al dan niet in reactie op eventueel vuur uit de trein. Ook hierover zou de werkgroep graag met u spreken.

Ik verneem graag of u al dan niet bereid bent tot een gesprek. Indien dit het geval is zouden wij zo mogelijk nog in de eerste helft van augustus een afspraak willen maken. Tot slot wijs ik u er voor de goede orde op dat ik brieven met een vergelijkbare inhoud als deze heb gestuurd aan de heren

A

A

Met vriendelijke groet,

Mr.dr. J.T.K. Bos
Voorzitter werkgroep De Punt

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Datum
1 augustus 2014

Ons kenmerk
547220

6

Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

A

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Contactpersoon
Chris Jetten
Beleidsadviseur

T 070 370 79 11
F 070 370 79 00

Datum 1 augustus 2014

Onderwerp Verzoek om een interview over de treinkaping bij De Punt

Ons kenmerk
547209

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Geachte

A

In opdracht van de Ministers Opstelten en Hennis-Plasschaert doet een ambtelijke werkgroep sinds begin dit jaar onderzoek naar de treinkaping bij De Punt. Het betreft primair een archiefonderzoek, maar reeds vanaf het begin is onder ogen gezien dat de situatie zich kan voordoen dat de archieven op onderdelen onvoldoende duidelijkheid bieden en dat het nodig kan zijn om degenen die bij het beëindigen van de gijzelingen waren betrokkenen te interviewen. Inmiddels is duidelijk geworden dat deze situatie zich inderdaad op enkele onderdelen voordoet. Dit is de reden dat ik u benader met de vraag of u bereid zou zijn tot een dergelijk gesprek. Hierna licht ik op hoofdlijnen toe wat de werkgroep tot nu toe heeft gedaan en wat de witte vlekken zijn waarover u misschien inlichtingen kunt geven. Eerst zet ik echter enkele procedurele punten uiteen die mogelijk voor u van belang zijn.

De werkgroep die het onderzoek uitvoert beschikt niet over enige bijzondere bevoegdheid. U bent bijvoorbeeld niet verplicht om gehoor te geven aan dit verzoek om een gesprek. Er zal geen geluids- of beeldopname van het gesprek worden gemaakt. Wel zal de secretaris van de werkgroep een gespreksverslag maken. Voor de juistheid hiervan is alleen de werkgroep verantwoordelijk. Het verslag zal, evenals het onderzoeksrapport, alleen uw toenmalige functieomschrijving bevatten, niet uw naam. Uw naam kan dan ook niet door toedoen van de werkgroep of door uw deelname aan dit gesprek bekend worden. Het verslag zal onderdeel gaan uitmaken van het archief van de werkgroep en door geïnteresseerde partijen opgevraagd kunnen worden op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Mocht een dergelijk verzoek worden gedaan, en die kans is reëel gezien de grote publieke aandacht voor dit onderwerp, dan zal op dat moment door de Minister worden beoordeeld of er gronden zijn om dit geheel of gedeeltelijk te weigeren. Hoewel het oordeel zal afhangen van de inhoud van het verslag, is het niet waarschijnlijk dat er een grond zal zijn om verstrekking in zijn geheel te weigeren. Wel zullen identificerende gegevens onleesbaar worden gemaakt. Met het openbaar worden van het verslag bestaat voor een ieder die daar belang bij heeft de mogelijkheid dit voor zijn eigen doeleinden te gebruiken.

De werkgroep zal naar eigen inzicht, zonder verder overleg met u of anderen waarmee gesproken wordt, uit het gespreksverslag putten ten behoeve van het onderzoeksrapport. Dat rapport wordt uiterlijk op 1 december 2014 door de twee Ministers aan de Tweede Kamer gestuurd en wordt daarmee openbaar. De Ministers zijn voornemens om kort voor verzending aan de Tweede Kamer (dus in november 2014) voor iedereen die direct bij het beëindigen van de treinkaping betrokken was enkele voorpresentaties te laten houden, zodat zij de bevindingen van de werkgroep niet uit de media zal hoeven te vernemen. U en de andere militairen die het meest bij de actie betrokken waren zullen ook voor een dergelijke bijeenkomst worden uitgenodigd.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Datum
1 augustus 2014

Ons kenmerk
547209

Mocht u ingaan op deze uitnodiging tot een gesprek dan zal een delegatie van de werkgroep u ontvangen en allereerst een kort overzicht geven van wat de werkgroep in het afgelopen half jaar aan materiaal heeft gevonden en wat daaruit kan worden opgemaakt. Er zijn veel stukken gevonden die de formele organisatie van de bij de treinkaping betrokken diensten beschrijven: handboeken over hoe te handelen bij gijzelingen, de inrichting en werkwijze van het beleids- en crisiscentrum, logboeken van beide centra, stukken over de oprichting en inrichting van de BBE's, en diverse richtlijnen en instructies voor het (politie)optreden bij gijzelingen en terreuracties. Ook de diverse versies van de noodplannen die gedurende de gijzelingsacties waren gemaakt en het initiatiefplan dat uiteindelijk op 11 juni 1977 is uitgevoerd zijn in het bezit van de werkgroep. De werkgroep heeft diverse beeld- en geluidsopnames van de uitgevoerde actie kunnen achterhalen. Ook is er beeldmateriaal en zijn er rapportages van onderzoeken die na afloop van de actie zijn uitgevoerd, alsmede de processen-verbaal van de verhoren van de bevrijde gegijzelden.

Uit de aangetroffen stukken, die soms zeer gedetailleerd zijn, kan het verloop van de gijzelingsactie en de voorbereiding van de beëindiging daarvan vrij goed worden gereconstrueerd. Zo zijn de aanwijzingen bekend van de politiek verantwoordelijken aan de procureur-generaal (die het bevoegd gezag vormde) over hoe er moest worden ingegrepen als er in de trein executies zouden plaatsvinden, zoals eerder bij Wijster was gebeurd. De noodplannen die al vanaf het begin van de gijzelingen werden gemaakt en die diverse malen zijn aangepast zijn eveneens bekend. Ook kan uit de stukken vrij goed worden opgemaakt wanneer, waarom en bij wie en het inzicht ontstaat dat een gewelddadig ingrijpen onvermijdelijk wordt en de opdrachten die vervolgens worden gegeven om daartoe de benodigde voorbereidingen te treffen. Het plan dat wordt goedgekeurd door het beleidscentrum in Assen en het crisiscentrum in Den Haag is bekend.

Wat de werkgroep nog niet goed in beeld heeft, en dit is één van de witte vlekken waarover wij met u willen spreken, is wanneer en bij wie het inzicht ontstond dat de vuurkracht van de FAL-schutters onvoldoende was en dat het raadzaam was om enkele MAG-schutters toe te voegen. De werkgroep zou graag met u spreken over hoe de besluitvorming hierover is gelopen. Een andere witte vlek uit de planvormingsfase waarover de werkgroep graag met u zou spreken zijn de afspraken die volgens sommigen zijn gemaakt over de anonimiteit (of zelfs immuniteit) van de militairen die bij de actie betrokken waren. De werkgroep heeft in de archieven over dergelijke afspraken niets aangetroffen en ziet zich daarom gesteld voor de vraag of er wel bijzondere afspraken waren of dat er bijvoorbeeld slechts is gesproken over de afscherming van de identiteit en de strafrechtelijke positie die ambtenaren standaard genieten bij de uitoefening van hun beroep.

Over de wijze waarop de actie is uitgevoerd heeft de werkgroep zich aan de hand van het beeld- en geluidsmateriaal dat tijdens en na afloop van de actie is gemaakt, het technisch en forensisch onderzoek en de verklaringen van gegijzelden een vrij goed beeld kunnen vormen. Een vraag die de werkgroep nog niet kon beantwoorden is waarom enkele mariniers bij het te voet over het talud naderen van de trein het vuur hebben geopend op de zijkant/onderkant van de trein. In het op schrift gestelde aanvalsplan was alleen sprake van vuren door de onderkant van de deuren als op de treinbalkons een gijzelnemer zichtbaar zou zijn, niet van het naar binnen vuren in andere gevallen en op andere plaatsen. Mogelijk is dit vooraf mondeling besproken of is het besluit om naar binnen te vuren ter plekke genomen, al dan niet in reactie op eventueel vuur uit de trein. Ook hierover zou de werkgroep graag met u spreken.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Datum
1 augustus 2014

Ons kenmerk
547209

Ik verneem graag of u al dan niet bereid bent tot een gesprek. Indien dit het geval is zouden wij zo mogelijk nog in de eerste helft van augustus een afspraak willen maken. Tot slot wijs ik u er voor de goede orde op dat ik brieven met een vergelijkbare inhoud als deze heb gestuurd aan de heren

A

A

Met vriendelijke groet,

Mr.dr. J.T.K. Bos
Voorzitter werkgroep De Punt

Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

A

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
AangelegenhedenTurfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj**Contactpersoon**
Chris Jetten
BeleidsadviseurT 070 370 79 11
F 070 370 79 00**Ons kenmerk**
547215*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 1 augustus 2014

Onderwerp Verzoek om een interview over de treinkaping bij De Punt

Geachte

A

In opdracht van de Ministers Opstelten en Hennis-Plasschaert doet een ambtelijke werkgroep sinds begin dit jaar onderzoek naar de treinkaping bij De Punt. Het betreft primair een archiefonderzoek, maar reeds vanaf het begin is onder ogen gezien dat de situatie zich kan voordoen dat de archieven op onderdelen onvoldoende duidelijkheid bieden en dat het nodig kan zijn om degenen die bij het beëindigen van de gijzelingen waren betrokkenen te interviewen. Inmiddels is duidelijk geworden dat deze situatie zich inderdaad op enkele onderdelen voordoet. Dit is de reden dat ik u benader met de vraag of u bereid zou zijn tot een dergelijk gesprek. Hierna licht ik op hoofdlijnen toe wat de werkgroep tot nu toe heeft gedaan en wat de witte vlekken zijn waarover u misschien inlichtingen kunt geven. Eerst zet ik echter enkele procedurele punten uiteen die mogelijk voor u van belang zijn.

De werkgroep die het onderzoek uitvoert beschikt niet over enige bijzondere bevoegdheid. U bent bijvoorbeeld niet verplicht om gehoor te geven aan dit verzoek om een gesprek. Er zal geen geluids- of beeldopname van het gesprek worden gemaakt. Wel zal de secretaris van de werkgroep een gespreksverslag maken. Voor de juistheid hiervan is alleen de werkgroep verantwoordelijk. Het verslag zal onderdeel gaan uitmaken van het archief van de werkgroep en door geïnteresseerde partijen opgevraagd kunnen worden op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Mocht een dergelijk verzoek worden gedaan, en die kans is reëel gezien de grote publieke aandacht voor dit onderwerp, dan zal op dat moment door de Minister worden beoordeeld of er gronden zijn om dit geheel of gedeeltelijk te weigeren. Hoewel het oordeel zal afhangen van de inhoud van het verslag, is het niet waarschijnlijk dat er een grond zal zijn om verstrekking in zijn geheel te weigeren. Met het openbaar worden van het verslag bestaat voor een ieder die daar belang bij heeft de mogelijkheid dit voor zijn eigen doeleinden te gebruiken.

De werkgroep zal naar eigen inzicht, zonder verder overleg met u of anderen waarmee gesproken wordt, uit het gespreksverslag putten ten behoeve van het onderzoeksrapport. Dat rapport wordt uiterlijk op 1 december 2014 door de twee Ministers aan de Tweede Kamer gestuurd en wordt daarmee openbaar. De Ministers zijn voornemens om kort voor verzending aan de Tweede Kamer (dus in

november 2014) voor iedereen die direct bij het beëindigen van de treinkaping betrokken was enkele voorpresentaties te laten houden, zodat zij de bevindingen van de werkgroep niet uit de media zal hoeven te vernemen. U en de andere militairen die het meest bij de actie betrokken waren zullen ook voor een dergelijke bijeenkomst worden uitgenodigd.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Mocht u ingaan op deze uitnodiging tot een gesprek dan zal een delegatie van de werkgroep u ontvangen en allereerst een kort overzicht geven van wat de werkgroep in het afgelopen half jaar aan materiaal heeft gevonden en wat daaruit kan worden opgemaakt. Er zijn veel stukken gevonden die de formele organisatie van de bij de treinkaping betrokken diensten beschrijven: handboeken over hoe te handelen bij gijzelingen, de inrichting en werkwijze van het beleids- en crisiscentrum, logboeken van beide centra, stukken over de oprichting en inrichting van de BBE's, en diverse richtlijnen en instructies voor het (politie)optreden bij gijzelingen en terreuracties. Ook de diverse versies van de noodplannen die gedurende de gijzelingsacties waren gemaakt en het initiatiefplan dat uiteindelijk op 11 juni 1977 is uitgevoerd zijn in het bezit van de werkgroep. De werkgroep heeft diverse beeld- en geluidsopnames van de uitgevoerde actie kunnen achterhalen. Ook is er beeldmateriaal en zijn er rapportages van onderzoeken die na afloop van de actie zijn uitgevoerd, alsmede de processen-verbaal van de verhoren van de bevrijde gegijzelden.

Datum
1 augustus 2014

Ons kenmerk
547215

Uit de aangetroffen stukken, die soms zeer gedetailleerd zijn, kan het verloop van de gijzelingsactie en de voorbereiding van de beëindiging daarvan vrij goed worden gereconstrueerd. Zo zijn de aanwijzingen bekend van de politiek verantwoordelijken aan de procureur-generaal (die het bevoegd gezag vormde) over hoe er moest worden ingegrepen als er in de trein executies zouden plaatsvinden, zoals eerder bij Wijster was gebeurd. De noodplannen die al vanaf het begin van de gijzelingen werden gemaakt en die diverse malen zijn aangepast zijn eveneens bekend. Ook kan uit de stukken vrij goed worden opgemaakt wanneer, waarom en bij wie en het inzicht ontstaat dat een gewelddadig ingrijpen onvermijdelijk wordt en de opdrachten die vervolgens worden gegeven om daartoe de benodigde voorbereidingen te treffen. Het plan dat wordt goedgekeurd door het beleidscentrum in Assen en het crisiscentrum in Den Haag is bekend.

Wat de werkgroep nog niet goed in beeld heeft, en dit is één van de witte vlekken waarover wij met u willen spreken, is wanneer en bij wie het inzicht ontstond dat de vuurkracht van de FAL-schutters onvoldoende was en dat het raadzaam was om enkele MAG-schutters toe te voegen. De werkgroep zou graag met u spreken over hoe de besluitvorming hierover is gelopen. Een andere witte vlek uit de planvormingsfase waarover de werkgroep graag met u zou spreken zijn de afspraken die volgens sommigen zijn gemaakt over de anonimiteit (of zelfs immuniteit) van de militairen die bij de actie betrokken waren. De werkgroep heeft in de archieven over dergelijke afspraken niets aangetroffen en ziet zich daarom gesteld voor de vraag of er wel bijzondere afspraken waren of dat er bijvoorbeeld slechts is gesproken over de afscherming van de identiteit en de strafrechtelijke positie die ambtenaren standaard genieten bij de uitoefening van hun beroep.

Over de wijze waarop de actie is uitgevoerd heeft de werkgroep zich aan de hand van het beeld- en geluidsmateriaal dat tijdens en na afloop van de actie is gemaakt, het technisch en forensisch onderzoek en de verklaringen van gegijzelden een vrij goed beeld kunnen vormen. Een vraag die de werkgroep nog

niet kon beantwoorden is waarom enkele mariniers bij het te voet over het talud naderen van de trein het vuur hebben geopend op de zijkant/onderkant van de trein. In het op schrift gestelde aanvalsplan was alleen sprake van vuren door de onderkant van de deuren als op de treimbalkons een gijzelnemer zichtbaar zou zijn, niet van het naar binnen vuren in andere gevallen en op andere plaatsen. Mogelijk is dit vooraf mondeling besproken of is het besluit om naar binnen te vuren ter plekke genomen, al dan niet in reactie op eventueel vuur uit de trein. Ook hierover zou de werkgroep graag met u spreken.

Ik verneem graag of u al dan niet bereid bent tot een gesprek. Indien dit het geval is zouden wij zo mogelijk nog in de eerste helft van augustus een afspraak willen maken. Tot slot wijs ik u er voor de goede orde op dat ik brieven met een vergelijkbare inhoud als deze heb gestuurd aan de A

A

Met vriendelijke groet,

Mr.dr. J.T.K. Bos

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Datum
1 augustus 2014

Ons kenmerk
547215

Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

A

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Contactpersoon
Chris Jetten
Beleidsadviseur

Datum 20 augustus 2014

Onderwerp Verzoek om inlichtingen over de gijzeling bij De Punt

A

Geachte A

Ons kenmerk
552422

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

In opdracht van de Ministers Opstelten en Hennis-Plasschaert doet een ambtelijke werkgroep sinds begin dit jaar onderzoek naar de treinkaping bij De Punt. Het betreft primair een archiefonderzoek, maar reeds vanaf het begin is onder ogen gezien dat de situatie zich kan voordoen dat de archieven op onderdelen onvoldoende duidelijkheid bieden en dat het nodig kan zijn om degenen die bij het beëindigen van de gijzelingen waren betrokkenen te bevragen. Inmiddels is duidelijk geworden dat deze situatie zich inderdaad op enkele onderdelen voordoet. Dit is de reden dat ik u benader. Hierna licht ik op hoofdlijnen toe wat de werkgroep tot nu toe heeft gedaan en op welk punt u misschien inlichtingen kunt geven. Eerst zet ik echter enkele procedurele punten uiteen die mogelijk voor u van belang zijn.

De werkgroep die het onderzoek uitvoert beschikt niet over enige bijzondere bevoegdheid. U bent bijvoorbeeld niet verplicht om gehoor te geven aan dit verzoek om informatie. Uw eventuele reactie zal onderdeel gaan uitmaken van het archief van de werkgroep en door geïnteresseerde partijen opgevraagd kunnen worden op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Mocht een dergelijk verzoek worden gedaan, en die kans is reëel gezien de grote publieke aandacht voor dit onderwerp, dan zal op dat moment door de minister van Veiligheid en Justitie worden beoordeeld of er gronden zijn om dit geheel of gedeeltelijk te weigeren. Hoewel het oordeel zal afhangen van de inhoud van uw brief, is het niet waarschijnlijk dat er een grond zal zijn om verstrekking in zijn geheel te weigeren. Wel zullen identificerende gegevens onleesbaar worden gemaakt. Met het openbaar worden van (delen van) uw brief bestaat voor een ieder die daar belang bij heeft de mogelijkheid dit voor zijn eigen doeleinden te gebruiken.

De werkgroep zal naar eigen inzicht, zonder verder overleg met u of anderen waarmee gesproken wordt, uit uw reactie putten ten behoeve van het onderzoeksrapport. Dat rapport wordt uiterlijk op 1 december 2014 door de twee Ministers aan de Tweede Kamer gestuurd en wordt daarmee openbaar. De Ministers zijn voornemens om kort voor verzending aan de Tweede Kamer (dus in november 2014) voor iedereen die direct bij het beëindigen van de treinkaping

betrokken was enkele voorpresentaties te laten houden, zodat zij de bevindingen van de werkgroep niet uit de media zal hoeven te vernemen. U en de andere militairen die het meest bij de actie betrokken waren zullen ook voor een dergelijke bijeenkomst worden uitgenodigd.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Dan wat betreft de bevindingen van de werkgroep tot nu toe. Er zijn veel stukken gevonden die de formele organisatie van de bij de treinkaping betrokken diensten beschrijven: handboeken over hoe te handelen bij gijzelingen, de inrichting en werkwijze van het beleids- en crisiscentrum, logboeken van beide centra, stukken over de oprichting en inrichting van de BBE's, en diverse richtlijnen en instructies voor het (politie)optreden bij gijzelingen en terreuracties. Ook de diverse versies van de noodplannen die gedurende de gijzelingsacties waren gemaakt en het initiatiefplan dat uiteindelijk op 11 juni 1977 is uitgevoerd zijn in het bezit van de werkgroep. De werkgroep heeft diverse beeld- en geluidsopnames van de uitgevoerde actie kunnen achterhalen. Ook is er beeldmateriaal en zijn er rapportages van onderzoeken die na afloop van de actie zijn uitgevoerd, alsmede de processen-verbaal van de verhoren van de bevrijde gegijzelden.

Datum
20 augustus 2014

Ons kenmerk
552422

Uit de aangetroffen stukken, die soms zeer gedetailleerd zijn, kan het verloop van de gijzelingsactie en de voorbereiding van de beëindiging daarvan vrij goed worden gereconstrueerd. Zo zijn de aanwijzingen bekend van de politiek verantwoordelijken aan de procureur-generaal (die het bevoegd gezag vormde) over hoe er moest worden ingegrepen als er in de trein executies zouden plaatsvinden, zoals eerder bij Wijster was gebeurd. De noodplannen die al vanaf het begin van de gijzelingen werden gemaakt en die diverse malen zijn aangepast zijn eveneens bekend. Ook kan uit de stukken vrij goed worden opgemaakt wanneer, waarom en bij wie en het inzicht ontstaat dat een gewelddadig ingrijpen onvermijdelijk wordt en de opdrachten die vervolgens worden gegeven om daartoe de benodigde voorbereidingen te treffen. Het plan dat wordt goedgekeurd door het beleidscentrum in Assen en het crisiscentrum in Den Haag is bekend.

Over de wijze waarop de actie is uitgevoerd heeft de werkgroep zich aan de hand van het beeld- en geluidsmateriaal dat tijdens en na afloop van de actie is gemaakt, het technisch en forensisch onderzoek en de verklaringen van gegijzelden een vrij goed beeld kunnen vormen. Een vraag die de werkgroep op basis van de archiefstukken niet kon beantwoorden betreft de omstandigheden waaronder de vrouwelijke gijzelnemer in de trein is beschoten en om het leven is gekomen. Dit is het onderwerp waarover ik u graag een vraag wil stellen, namelijk of zij zich op het moment waarop u in de restauratiewagon op haar stuitte duidelijk waarneembaar heeft overgegeven. Dit gegeven is van belang voor de gedetailleerde verslaglegging van de actie die in het onderzoeksrapport zal worden gegeven en voor de beoordeling achteraf van het toegepaste geweld. In het kader voor de geweldstoepassing door de mariniers in de trein, dat aan de operatie ten grondslag lag, was immers vermeld dat niet op de gijzelnemers gevraagd moest worden als deze zich duidelijk waarneembaar overgaven.

Indien u bereid bent de werkgroep inlichtingen te geven over het bovenstaande punt verneem ik uw reactie graag zo spoedig mogelijk, aangezien de werkgroep begin september zijn werkzaamheden zal afronden. Tot slot wijs ik er voor de goede orde op dat ik een brief met een vergelijkbare inhoud als deze zal sturen aan de [redacted] A

Met vriendelijke groet, [redacted] A

J.T.K. Bos
Voorzitter werkgroep De Punt

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechts-handhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Datum
20 augustus 2014

Ons kenmerk
552422

Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de heer mr. A.A.M. Van Agt

A

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden
DJOA

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Datum 1 augustus 2014
Onderwerp Achiefonderzoek treinkaping De Punt

Ons kenmerk
538959

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Geachte heer Van Agt,

Allereerst dank ik u hartelijk voor uw antwoord van 28 april 2014 op mijn vraag over de verslaglegging van de beraadslagingen door de ministers die het meest betrokken waren bij de treinkaping bij De Punt in 1977. Uw bevestiging dat er geen verslaglegging heeft plaatsgevonden zal in het onderzoeksrapport worden verwerkt ter verklaring en ondersteuning van het gegeven dat de werkgroep die ik voorzit in de archieven geen verslagen heeft aangetroffen.

Het archiefonderzoek bevindt zich thans in de afrondende fase en richt zich op het waar mogelijk invullen van de laatst resterende witte vlekken. Hiertoe wend ik mij opnieuw tot u. Het gaat daarbij specifiek om de vragen 8, 10 en 11 uit de lijst van 32 vragen die u eerder als bijlage bij de brief van Minister Opstelten ontving.

Vraag 8 luidt als volgt: "Op basis waarvan deed toenmalig minister van Justitie tijdens het debat in de Tweede Kamer op 23 juni 1977 de uitspraak dat, toen de mariniers in de trein waren binnengedrongen, er geen schot gelost is op een kaper die zich niet door middel van een vuurwapen verzette? Is dit nog steeds de opvatting van het kabinet?"

Vraag 10 luidt als volgt: "Op basis waarvan deed toenmalig minister van Justitie tijdens het debat in de Tweede Kamer op 23 juni 1977 de uitspraak dat, bij de beschieting van de trein van buitenaf, in ieder geval vier kapers de dood hebben gevonden? Is dit nog steeds de opvatting van het kabinet?"

Uit het door de werkgroep aangetroffen archiefmateriaal blijkt dat de mariniers in één geval (de vrouwelijke gijzelnemer) hebben geschoten op een kaper die op dat moment nog leefde en die zich niet met een vuurwapen verzette. In de buurt van haar lichaam is namelijk geen vuurwapen aangetroffen. Verder blijkt eruit dat de andere vijf omgekomen gijzelnemers zijn gedood door vuur van buiten de trein. Op de stoffelijke overschotten van enkelen hunner hebben de mariniers gevuurd.

Uit het aangetroffen archiefmateriaal kan niet worden afgeleid op basis waarvan u de in vragen 8 en 10 aangehaalde uitspraken tijdens het Kamerdebat deed. Er is

geen voorbereidingsdossier of iets vergelijkbaars aangetroffen. Wel aangetroffen is een brief die u op de dag van het Kamerdebat aan enkele vertegenwoordigers van de Molukse gemeenschap stuurde, waarin dezelfde mededelingen worden gedaan als tijdens het debat. Ook voor de mededelingen in deze brief kon de grondslag niet worden bepaald uit achterliggende stukken.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden
DJOA

Ten aanzien van de basis waarop deze uitspraken zijn gedaan ligt het voor de hand te veronderstellen dat deze was gelegen in de voorafgaand aan het debat op het departement beschikbare stukken. Op 23 juni 1977 waren dat in ieder geval de autopsierapporten d.d. 11 juni 1977 en een proces-verbaal d.d. 13 juni 1977 waarin de vindplaatsen van de in de trein aangetroffen wapens worden beschreven. Uit de autopsierapporten kan echter niet worden afgeleid door welk type wapen betrokkenen zijn omgekomen. Uit het pv blijkt dat in de directe omgeving van de omgekomen vrouwelijke gijzelnemer geen wapen lag. Gezien deze bevindingen wil ik u de vraag voorleggen of u nog enige herinnering of documentatie heeft over de basis waarop u de aangehaalde uitspraken deed.

Datum
1 augustus 2014

Ons kenmerk
538959

Tot slot leg ik graag vraag 11 aan u voor, welke luidt als volgt: "Waarom is er in debatten en brieven aan de Kamer in juni 1977 niet ingegaan op de oorzaak van de dood van de twee gegijzelden?" Uit de parlementaire stukken blijkt inderdaad dat noch in de brief noch in het Kamerdebat is gesproken over de omgekomen gegijzelden. Er zijn door de fractiewoordvoerders ook geen vragen over gesteld. De werkgroep heeft de indruk dat ondanks de afwezigheid van mededelingen van regeringszijde er maatschappelijk geen onduidelijkheid bestond over de globale oorzaak van het overlijden van de twee gegijzelden, namelijk dat deze door vriendelijk vuur waren omgekomen. Dat hierover ten tijde van de brief en het debat maatschappelijk geen vragen (meer) leefden zou kunnen verklaring waarom hier van regeringswege geen mededelingen hoefden te worden gedaan. De werkgroep legt deze veronderstelling graag ter toetsing aan u voor.

Voor uw antwoord op de gestelde vragen zou ik u zeer erkentelijk zijn. Uiteraard ben ik graag bereid om een en ander mondeling toe te lichten.

Hoogachtend,

A

Mr. dr. J.T.K. Bos

25 augustus 2014

A. A. M. van Agt

Ministerie van Veiligheid en Justitie
Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie DJOA
Mr.dr. J.T.K. Bos
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Betreft: Archiefonderzoek treinkaping De Punt
Uw brief van 1 augustus 2014, kenmerk 538959

Respecteerbaar

A

Op basis waarvan heb ik tijdens het debat in de Tweede Kamer op 23 juni 1977 de uitspraken gedaan die in de vragen 8. en 10. zijn opgevoerd? Dat kan alleen gebeurd zijn op basis van informatie die ons ter beschikking is gekomen "uit het veld", dus door mededelingen van personen die bij de militaire operatie op 11 juni rechtstreeks waren betrokken. Hierbij doel ik niet op mensen die de bestorming van de trein en de daaraan voorafgaande beschieting zelf hebben uitgevoerd maar op bevelvoerenden. Dat mariniers of een marinier zouden/zou hebben geschoten op een kaper die nog leefde en zich niet met een vuurwapen verzette, was mij en mijn collega's in het ministersteam vóór het Kamerdebat niet bekend en nadien trouwens ook niet. Evenmin dat mariniers of een marinier zouden/zou hebben gevuurd op de stoffelijke overschotten van enkele gijzelnemers.

Waarom is in debatten en brieven aan de Kamer in juni 1977 niet geschreven of gesproken over de oorzaak (of de oorzaken) van de dood van twee gegijzelden? Die vraag is bij mijn weten niet of nauwelijks aangeroerd in de media voor het Kamerdebat werd gevoerd en is in dat debat niet aan de orde gesteld. De omgekomen gegijzelden zijn getroffen door vriendelijk vuur, werd blijkbaar algemeen aangenomen en ik heb zelf ook, tot en met vandaag, in die mening verkeerd.

Met vriendelijke groet,

A

A

Nederland

fax

A